

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์*

Factors Affecting Self-Development Behaviors of Students in Silpakorn University, Sanam Chandra Palace Campus

กันยารัตน์ เมืองแก้ว (Kanyarat Muangkaew)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลุกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา จำแนกตามเพศ คณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และลักษณะการพักอาศัย 3) ศึกษาความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลุกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา 4) ศึกษามุมมองในการส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558 จำนวน 386 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม โดยได้รับการรับรองจากอาจารย์ผู้สอนและมีความสนใจในการให้ข้อมูลจาก 5 คณะวิชา ๓ ละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับมุมมองในการส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาตนเองใน 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมการพัฒนาตนเอง ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการปลุกฝังจากครอบครัวของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนการได้รับอิทธิพลจากสื่อ อยู่ในระดับปานกลาง

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย

** อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Lecturer in Department of Psychology and Guidance, Faculty of Education, Silpakorn University

E-mail: s.kanyarat@gmail.com

2. พฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษาที่มีเพศ คณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และลักษณะการพักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน

3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การได้รับอิทธิพลจากสื่อ และความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้ร้อยละ 59.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. นักศึกษามีมุมมองในการส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย ได้แก่ การดูแลรักษาสุขภาพร่างกาย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกาย การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนที่จะช่วยเอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านร่างกายได้อย่างเหมาะสม 2) ด้านจิตใจ ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ การหาวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีเป้าหมายในการใช้ชีวิต เห็นคุณค่าของตนเอง สามารถเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมถึงการมีแนวทางดำเนินชีวิตที่มีความสุข 3) ด้านสังคม ได้แก่ การรู้จักสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะทางการสื่อสาร มีทักษะทางสังคมอันเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิต การรู้จักกาลเทศะ และมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และ 4) ด้านสติปัญญา ได้แก่ การคิดอย่างมีเหตุผล สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รู้จักหาวิธีการจัดการรับมือกับปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ด้วยปัญญา และมีเทคนิควิธีการพัฒนาการเรียนอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง/ พฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of self-development behaviors, self-efficacy, achievement motivation, Implant from the family, and influence of media, 2) to compare self-development behaviors of students as classified by sex, faculty, class level, grade level, educational level of father, educational level of mother, expenses received per month and residential type, 3) to determine self-efficacy, achievement motivation, Implant from the family, and influence of media as the predictors of students' self-development behaviors, 4) to study the perspectives in promoting self-development behaviors of students. The samples used in quantitative research were Silpakorn University students, Sanam Chandra Palace Campus. Samples were 386 students in the academic year 2015. The samples used in qualitative research were students with self-development behaviors. It is accredited by the instructor and is voluntary to provide information from 5 faculties, 3 each, totaling 15 people. Instruments used to collect data were questionnaires constructed by the researcher and a structured interview about perspectives in promoting self-development behaviors in four aspects: physical, psychological, social, and

intellectual. Data were analyzed for frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, the stepwise multiple regression analysis, and content analysis for qualitative data.

The results found that:

1. Self-development behaviors, self-efficacy, achievement motivation, Implant from the family were at a high level, while influence of media was moderate.

2. Self-development behaviors of students as classified by sex, faculty, class level were significantly different at a statistical level of .05. Whereas, grade level, educational level of father, educational level of mother, expenses received per month and residential type were not significantly different.

3. Achievement motivation, influence of media, and self-efficacy predicted self-development behaviors of Silpakorn University students at the percentage of 59.40, with statistically significant level of .001.

4. Students have the view to promote self-development behaviors as follows: 1) Physical: the maintenance of physical health, eat foods that are beneficial, exercise, change their behaviors that will help promote proper development of the body. 2) Psychological: emotional control, finding the right way to relax, the goal is to live, self esteem, understand and accept the changes, and happiness in live. 3) Social: to know how to build relationships with others, listening to the opinions of others, have the ability to work with others with good, communication skills, have social skills that are beneficial to life, circumstance, and ability to adapt to various situations. 4) intellectual: rational thinking, can analyze systematically, know how to deal with problems or obstacles with the wisdom, and have techniques to develop appropriate learning.

Keywords: Factors Affecting Self-Development Behaviors/ Self-Development Behaviors of Students

บทนำ

สถานการณ์ในโลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านสภาวะทางเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการการพัฒนาประเทศ รวมถึงความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการพัฒนาประเทศ สำหรับทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้ยึดหลักการสำคัญหลายประการ ซึ่งหนึ่งในจำนวนนั้นเกี่ยวกับการยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ดังนั้นจึงมีการเตรียมพร้อมด้านกำลังคน มุ่งพัฒนาคนและเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มีการส่งเสริมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ตลอดจนการมุ่งพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

ในการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืน ต้องพัฒนา “คน” ควบคู่ไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่กล่าวถึง มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตครอบคลุมใน 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งกรอบมาตรฐานฯ ดังกล่าวกำหนดขึ้นเพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต (จิรณี ตันติรัตนวงศ์, 2552) ว่าบัณฑิตต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และเป็นผู้มีสุขภาพกายและจิตใจที่ดีด้วย จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ได้เกิดการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในเชิงนโยบาย เกิดการปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และเกิดการปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ดังนั้น นักศึกษายุคใหม่ต้องพัฒนาตนเองในทุกด้านตามที่กล่าวมาอย่างต่อเนื่อง โดยปรับทั้งกระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติ ปรับกระบวนการเรียนรู้ยุคใหม่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) สอดคล้องกับ วิโรจน์ หมั่นเทพ และวรรณพิศา พฤษภมาศ (2556) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านทักษะวิชาชีพของนักศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านภาษา และด้านการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ อนุสรณ์ จำปีเรือง จตุพล ยงคร และจักรกฤษณ์ โปณะทอง (2559) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการพัฒนาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับการพัฒนานักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านค่านิยมที่ดี ด้านศักยภาพและความสามารถ และด้านความเป็นผู้นำ สอดคล้องกับ ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล (2557) ที่ศึกษาการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพบว่า การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง คิดและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง และพร้อมที่จะเป็นผู้เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ ประนอม รอดคำดี (2537) ได้กล่าวถึงการพัฒนาชีวิตของนักศึกษาว่า ควรมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา ด้านงานอาชีพ และด้านจิตวิญญาณ จากที่กล่าวมาข้างต้น พฤติกรรมการพัฒนาตนเอง (Self-Development Behaviors) ของนักศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากนักศึกษาถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศชาติให้ไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ซึ่งการพัฒนาตนเองของนักศึกษานั้นเป็นการพยายามปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หาวิธีการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ให้ตนเกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา

ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน (Self-Efficacy) เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของ ตนเองในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ โดยความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนนี้จะส่งผลต่อการทำพฤติกรรมและลักษณะอื่น ๆ เช่น การไปสู่เป้าหมาย ความมุ่งมั่น ความคาดหวังในผลลัพธ์ของการกระทำ แนวโน้มทางอารมณ์ และการรับรู้เกี่ยวกับอุปสรรคและโอกาส (Bandura, 2006) ดังนั้น หากนักศึกษามีความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนว่า สามารถที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แล้ว ย่อมเกิดความพยายามในการจัดการกับอุปสรรค มีความมานะ อดทนและทำพฤติกรรมเพื่อมุ่งให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายได้ และเมื่อบุคคลได้รับผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้จะ

เป็นแรงเสริมต่อความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนเองต่อไป นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนเองที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ ความมุ่งมั่นในการทำกิจกรรม ระดับของแรงจูงใจ และการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Bandura, 1993; Pintrich & Schunk, 2002) สอดคล้องกับ อภิญญา อิงอาจ และ ชลธร อริยปิตินันท์ (2553) ที่ศึกษาการรับรู้ความสามารถด้านการเรียน และความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษา พบว่า เมื่อบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลต่อความสำเร็จได้ เนื่องด้วยบุคคลจะตัดสินใจความสามารถ ประเมินว่าตนสามารถนำสิ่งที่อยู่ในตัวมาใช้ได้ ดังนั้น ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนเองจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) มีความสำคัญต่อพฤติกรรมพัฒนาตนเอง เนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงขับให้บุคคลพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมที่จะประสบสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานที่ตนเองตั้งไว้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552) ประกอบกับมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ระบุชี้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำพฤติกรรมของบุคคล โดยบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะแสวงหาวิธีการรับมือจัดการกับปัญหาสามารถเอาชนะอุปสรรคและมีความมุ่งมั่นในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Nevid, 2009; Petri & Govern, 2012) สอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ ชิตมงคล และเปรมฤดี บริบาล (2554) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ เนื่องด้วยบุคคลจะมีความมุ่งมั่น เพียรพยายาม อดทนในการทำงานให้สำเร็จ มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และแม้ว่าจะมีอุปสรรคปัญหาก็จะไม่ย่อท้อ แต่จะมุ่งมั่นในการจัดการกับอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานที่ทำสำเร็จลุล่วงได้ นอกจากนี้ยังเห็นว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับลักษณะสำคัญ ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย ความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ ความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สอดคล้องกับ ภัสพร ขำวิธา (2550) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นสิ่งที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูง เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ก้าวหน้าได้ โดยลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะตั้งมาตรฐานและพยายามทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อความสำเร็จ กระตือรือร้น เพียรพยายาม สามารถวางแผนการทำงานและมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายนั้น ๆ ได้สำเร็จ ด้วยลักษณะเช่นนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา

การปลูกฝังจากครอบครัว เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา โดยสถาบันครอบครัวจัดว่าเป็นหน่วยสังคมขนาดเล็ก แต่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมชีวิตของคนในครอบครัว ทั้งบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยม การปฏิบัติตน รวมถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ผ่านทางการอบรมสั่งสอน การเป็นตัวอย่าง เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าครอบครัวเป็นแหล่งสำคัญในการผลิตคนเข้าสู่สังคม นอกจากนี้มีเอกสารและงานวิจัยที่ระบุว่า ครอบครัวเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกฝนและอบรมให้สมาชิกได้เรียนรู้ระเบียบสังคม โดยบุคคลสำคัญอย่างพ่อแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้สามารถหล่อหลอมพื้นฐานทางบุคลิกภาพและคุณลักษณะด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจของสมาชิกในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติตนและการแสดงบทบาททางสังคมของบุคคลในอนาคต (ภิญโญ ทองดี, 2552) สอดคล้องกับ โสภา (ชูพิกุลชัย) ขปิลมันน์ (2551) ที่ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับจริยธรรม ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมของครอบครัวไทยที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่า ครอบครัวมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์และเป็นแหล่งแรกที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม การปลูกฝังพัฒนาบุคลิกภาพ และการแสดงพฤติกรรมของบุคคลได้ ดังนั้นครอบครัวจึงเสมือนเบ้าหลอมชีวิตของเด็กให้เป็นไป

ตามแบบที่วางไว้ หากครอบครัวมุ่งสร้างลักษณะสำคัญอย่างพฤติกรรมการพัฒนาตนเองให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลด้วยแล้ว บุคคลย่อมแสดงพฤติกรรมที่มุ่งสู่การพัฒนาตนไปในทิศทางอันพึงประสงค์ได้

การได้รับอิทธิพลจากสื่อ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อประสบการณ์ภายในและพฤติกรรมของบุคคล เนื่องด้วยสื่อมีบทบาทอย่างมากต่อสังคมในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล ให้ความรู้ ความบันเทิงและชักจูงใจผู้คนในประเด็นต่าง ๆ นอกจากนี้สื่อยังมีบทบาทในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ทั้งช่วยปลูกฝังให้บุคคลมีความรับผิดชอบ ปลูกฝังความมุ่งมั่น ทำให้บุคคลพยายามปฏิบัติตนเพื่อไปสู่ความสำเร็จ ช่วยสอนให้รู้จักบทบาท หน้าที่ ตลอดจนสอนให้มีทักษะหรือความชำนาญเฉพาะอย่าง (สุพัตรา สุภาพ, 2535) การที่สื่อสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย (วรรณศิริ ปิ่นทอง, 2549) สื่อจึงมีอิทธิพลต่อความคิด ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และการกระทำในลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลด้วย (กฤษริน รักษาแก้ว และนันทิยา ดวงภูมิเมศ, 2560) ดังนั้น การได้รับอิทธิพลจากสื่อจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษาได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับศาสตร์และแขนงวิชาที่หลากหลาย ตลอดจนมีการดำเนินงานที่มุ่งพัฒนาและถ่ายทอดความรู้ ส่งเสริมงานวิจัยและการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ การบริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยเฉพาะการที่มหาวิทยาลัยประกาศถึงวิสัยทัศน์ว่า “ศิลปากรเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการสร้างสรรค์” และส่งเสริมให้นักศึกษาปฏิบัติตนตามขีดความสามารถหลัก (Core Competency) (กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558) ได้แก่ การคิดอย่างเป็นระบบเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Thinking) การมีศักดิ์ศรีแห่งตน (Integrity) การมีสติปัญญา (Love of Wisdom) การมีจิตสาธารณะ (Public Mind) การตระหนักซึ่งในคุณค่าแห่งศิลปะ (Art Appreciation) การมีความรอบรู้ (Knowledgeable) การมุ่งเน้นผลลัพธ์ของงานที่เป็นเลิศ (Outcomes Oriented Person) การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรับผิดชอบสูง (Responsible Man) และการเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Need for Achievement) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเด็นพฤติกรรมพัฒนาตนของนักศึกษานี้ถือเป็นสิ่งสำคัญและมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามขีดความสามารถหลักของมหาวิทยาลัยในหลายประการ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพัฒนาตนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การปลูกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อไว้อย่างครอบคลุมกับหัวข้อที่ศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมพฤติกรรมพัฒนาตนของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลุกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกตามเพศ คณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และลักษณะการพักอาศัย
3. เพื่อศึกษาความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลุกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
4. เพื่อศึกษามุมมองในการส่งเสริมพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ที่มีลักษณะภูมิหลัง ได้แก่ เพศ คณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และลักษณะการพักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมพัฒนาตนเองแตกต่างกัน
2. ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลุกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558 จำนวน 11,154 คน (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558)

1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558 จำนวน 386 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (องอาจ นัยวัฒน์, 2548; มาเรียม นิลพันธุ์, 2551) ตามสัดส่วนประชากร จำแนกตามคณะวิชา ชั้นปี และเพศ จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ต่อไป

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ นักศึกษาที่มีพฤติกรรมพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม โดยได้รับการรับรองจากอาจารย์ผู้สอนและมีความสนใจในการให้ข้อมูล ทั้งนี้เป็นนักศึกษาของคณะอักษรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิชาละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และลักษณะการพักอาศัย 2) ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน 3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 4) การปลุกฝังจากครอบครัว 5) การได้รับอิทธิพลจากสื่อ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ พฤติกรรมพัฒนาตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ คณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และลักษณะการพักอาศัย ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 – ส่วนที่ 6 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบวัดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ ดังนี้

- แบบสอบถามความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .806
- แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .887
- แบบสอบถามการปลุกฝังจากครอบครัว จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .936
- แบบสอบถามการได้รับอิทธิพลจากสื่อ จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .910
- แบบสอบถามพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา รวมจำนวน 48 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .942

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยข้อคำถามเกี่ยวกับมุมมองในการส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ข้อคำถามมีด้านละ 3 ข้อ ซึ่งใช้สัมภาษณ์กับนักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกว่ามีพฤติกรรมพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม และได้รับการรับรองจากอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้เป็นนักศึกษาของ 5 คณะวิชา ๆ ละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ทำโดยผู้วิจัยติดต่อกับผู้ช่วยวิจัยเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดและข้อคำถามที่สร้างขึ้น เพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยมีความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 386 คน โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 386 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำโดยผู้วิจัยขอความร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่สอนให้นักศึกษาของคณะอักษรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เพื่อพิจารณานักศึกษาที่มีพฤติกรรมพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสมและสมัครใจให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยจะนัดสัมภาษณ์กับนักศึกษาและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ คณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และลักษณะการพักอาศัย โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (%)

1.2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมพัฒนาตนเอง ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ การปลูกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) ส่วนคณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และลักษณะการพักอาศัย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test for all possible comparison)

1.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้แก่ ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลุกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของข้อมูลเกี่ยวกับมุมมองในการส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลุกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.786$, S.D. = 0.355) ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.706$, S.D. = 0.346) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.911$, S.D. = 0.395) การปลุกฝังจากครอบครัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.012$, S.D. = 0.429) ส่วนการได้รับอิทธิพลจากสื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.455$, S.D. = 0.556)

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาเพศชาย ($\bar{x} = 3.847$, S.D. = 0.401) มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองสูงกว่านักศึกษาเพศหญิง ($\bar{x} = 3.759$, S.D. = 0.330)

นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ที่มีคณะวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองสูงกว่านักศึกษาคณะอักษรศาสตร์ ($\bar{x} = 3.921$, S.D. = 0.453 และ $\bar{x} = 3.713$, S.D. = 0.333 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 3.863$, S.D. = 0.309 และ $\bar{x} = 3.706$, S.D. = 0.357 ตามลำดับ) ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ที่มีผลการเรียนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน และลักษณะการพักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน (X_1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) การปลูกฝังจากครอบครัว (X_3) การได้รับอิทธิพลจากสื่อ (X_4) และพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง (Y) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1.000				
X_2	.704**	1.000			
X_3	.330**	.317**	1.000		
X_4	.225**	.247**	.093	1.000	
Y	.621**	.712**	.227**	.422**	1.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่า ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลูกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .621, .712, .227$ และ $.422$ ตามลำดับ) โดยที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามากที่สุด ($r = .712$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง พบว่า ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลูกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .704, .330$ และ $.225$ ตามลำดับ) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปลูกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .317$ และ $.247$ ตามลำดับ) ส่วนการปลูกฝังจากครอบครัวและการได้รับอิทธิพลจากสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน (X_1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) การปลูกฝังจากครอบครัว (X_3) และการได้รับอิทธิพลจากสื่อ (X_4) ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง (Y) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ลำดับของตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก	R	R^2	Adjusted R^2	R^2 change	b	Beta	t
1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2)	.712	.507	.505	.507	5.388	.499	10.796***
2. การได้รับอิทธิพลจากสื่อ (X_4)	.756	.571	.569	.065	1.923	.251	7.444***
3. ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน (X_1)	.771	.594	.591	.023	2.625	.214	4.642***

Constant (a) = 7.986

S.E. $_{est} = 2.722$

$F_{overall} = 186.474***$

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับแรก สามารถทำนายพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้ร้อยละ 50.70

การได้รับอิทธิพลจากสื่อ ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ 2 สามารถทำนายพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.50 โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการได้รับอิทธิพลจากสื่อสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้ร้อยละ 57.10

ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ 3 สามารถทำนายพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.30 โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การได้รับอิทธิพลจากสื่อและความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้ร้อยละ 59.40

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 7.986 + 5.388(X_2) + 1.923(X_4) + 2.625(X_1)$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .499(X_2) + .251(X_4) + .214(X_1)$$

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่มีพฤติกรรมพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม เกี่ยวกับมุมมองในการส่งเสริมพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งผู้วิจัยสรุปการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

4.1 นักศึกษามีมุมมองเกี่ยวกับพฤติกรรมพัฒนาตนเองในด้านร่างกาย ด้วยการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกาย และไม่ยึดติดกับรูปแบบการใช้ชีวิตในลักษณะเดิม ๆ แต่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนที่จะช่วยเอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านร่างกายได้อย่างเหมาะสม

4.2 นักศึกษามีมุมมองเกี่ยวกับพฤติกรรมพัฒนาตนเองในด้านจิตใจ ด้วยการควบคุมอารมณ์ การหาวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีเป้าหมายในการใช้ชีวิต เห็นคุณค่าของตนเอง สามารถเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ รวมถึงการมีแนวทางดำเนินชีวิตที่มีความสุข

4.3 นักศึกษามีมุมมองเกี่ยวกับพฤติกรรมพัฒนาตนเองในด้านสังคม ด้วยการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีทักษะทางการสื่อสาร มีทักษะทางสังคมอันเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิต การรู้กาลเทศะและสามารถแสดงออกทางกายอย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

4.4 นักศึกษามีมุมมองเกี่ยวกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองในด้านสติปัญญา ด้วยการคิดอย่างมีเหตุผล สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รู้จักหาวิธีการจัดการรับมือกับปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ด้วยปัญญา การเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีเทคนิควิธีการพัฒนาการเรียนอย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้แก่ ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปลุกฝังจากครอบครัว และการได้รับอิทธิพลจากสื่อ จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การได้รับอิทธิพลจากสื่อ และความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับแรก สามารถทำนายพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้ร้อยละ 50.70 ซึ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .712$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา เนื่องจากการที่นักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ย่อมส่งผลต่อความมุ่งมั่น ตั้งใจ ให้ความสำคัญ พยายามแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนอยู่เสมอ เพื่อให้พฤติกรรมพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ประสบความสำเร็จได้ ทั้งนี้บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความมานะพยายาม กระตือรือร้น มุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนา รวมทั้งวางแผนและมุ่งปฏิบัติตนเพื่อการพัฒนาได้ตามเป้าหมาย (นฤศรา แก้วกุล, 2551) สอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ ชิตมงคล และเปรมฤดี บริบาล (2554) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษามีผลเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกบุคคลในการทำกิจการงานต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ เช่น การรับรู้คุณค่าในตนเอง สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกันเพื่อน บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ความคาดหวังจากผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งการที่นักศึกษามีพฤติกรรมพัฒนาตนเองมากขึ้นเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับระดับของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในแต่ละบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการพยายามเพิ่มความรู้ความสามารถให้กับตนเอง มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ พยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา

2. การได้รับอิทธิพลจากสื่อ เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ 2 สามารถทำนายพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.50 โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการได้รับอิทธิพลจากสื่อสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้ร้อยละ 57.10 ซึ่งการได้รับอิทธิพลจากสื่อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .422$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การได้รับอิทธิพลจากสื่อเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา เมื่ออธิบายตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) ที่มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนใหญ่แล้วเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ โดยพบว่า

เมื่อนักศึกษามีความสนใจ (Attention) ตัวแบบที่ปรากฏผ่านสื่อ ย่อมมีการเก็บรายละเอียดพฤติกรรมของตัวแบบที่เป็นที่ยอมรับจากสังคม หรือมีความสอดคล้องกับความต้องการของตน รวมทั้งที่มีความประทับใจ ซึ่งหากนักศึกษาได้นำพฤติกรรมของตัวแบบเข้ามาเก็บไว้ในความทรงจำ (Remember) เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ประกอบกับการที่นักศึกษานำพฤติกรรมของตัวแบบมานำเสนอ (Production Processes) ในลักษณะของการพัฒนาตนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถแสดงพฤติกรรมการพัฒนาตนตามตัวแบบ โดยมีแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้น (Motivation) (สุวรี ศิวะแพทย์, 2549) จึงเห็นได้ว่า การได้รับอิทธิพลจากสื่อส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล เนื่องด้วยบุคคลมักเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบที่ปรากฏผ่านสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการสั่งสอนให้สมาชิกรู้จักกฎระเบียบของสังคม รวมทั้งมีแนวปฏิบัติและสามารถปรับตัวให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้ ซึ่งการขัดเกลาทางสังคมมีทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สำหรับสื่อที่ปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ นั้น จัดเป็นการขัดเกลาทางสังคมโดยอ้อม ซึ่งส่งผลต่อวิธีการคิดและการกระทำให้บุคคลได้คล้ายคลึงกับการขัดเกลาทางสังคมโดยตรงที่เป็นการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ทำให้สื่อมีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ แบบแผนการปฏิบัติตน (ฐิตินันท์ บุญภาพ คอมม่อน, 2556) รวมทั้งการมีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษาได้

3. ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ 3 สามารถทำนายพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.30 โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การได้รับอิทธิพลจากสื่อและความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้ร้อยละ 59.40 ซึ่งความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .621$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) ที่ว่า ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนเป็นความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับความสามารถของตนในการปฏิบัติงานหรือทำพฤติกรรมที่ต้องการได้สำเร็จ ซึ่งความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนนี้ไม่ใช่คุณลักษณะประจำตัวที่คงอยู่ถาวร แต่เป็นสิ่งที่ฝึกฝนให้เพิ่มขึ้นได้ (Bandura, 1997 อ้างถึงใน ขวัญใจ พิมพ์ผล, 2543 : 57) ซึ่งการที่นักศึกษาจะมีพฤติกรรมพัฒนาตนเองในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาของตนให้สำเร็จ นักศึกษาจะต้องมีความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน โดยมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองว่าจะทำพฤติกรรมที่ต้องการได้ และในกรณีที่ต้องเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรค นักศึกษาจะมีความเชื่อว่าจะสามารถจัดการกับปัญหานั้นให้คลี่คลายหรือสำเร็จลุล่วงไปได้ ดังนั้น ถ้านักศึกษามีความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนว่าจะสามารถมีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองแล้ว ย่อมมีความตั้งใจ เพียรพยายาม กระตือรือร้น ในการทำพฤติกรรมพัฒนาตนให้สำเร็จได้ตามเป้าหมาย ซึ่งส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้

4. การปลุกฝังจากครอบครัวเป็นตัวแปรที่ไม่ได้ถูกคัดเลือกเข้าสมการ จึงเป็นตัวแปรที่ไม่ได้ร่วมกับตัวแปรอื่นในการทำนายพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ แต่เมื่อพิจารณาพบว่า การปลุกฝังจากครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .227$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่ได้รับการปลุกฝังจากครอบครัวมากก็จะมีพฤติกรรมพัฒนาตนเองมากไปด้วย แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การปลุกฝังจากครอบครัวมีความสัมพันธ์

ทางบวกกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์น้อยกว่าตัวแปรอื่น ๆ แต่ไม่ได้หมายความว่า การปลูกฝังจากครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษาเลย แต่อาจเนื่องด้วยนักศึกษาเป็นวัยที่สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อมาพัฒนาตนเองได้หลายวิธี ซึ่งการปลูกฝังจากครอบครัวนั้นย่อมมีส่วนในการหล่อหลอมให้นักศึกษามีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองได้ตั้งแต่ต้นมือหรือในช่วงวัยต้น ๆ อย่างเด่นชัด ซึ่งการอบรมสั่งสอนของสมาชิกในครอบครัวมักมีลักษณะเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัย อบรมสั่งสอนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม รวมทั้งการเป็นแบบอย่างให้กับบุคคลได้ แต่เนื่องด้วยนักศึกษาเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนมีวุฒิภาวะในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามความคิด ความรู้ความสามารถ และศักยภาพที่พึงมีเพื่อให้สามารถพัฒนาตนในการเรียนระดับอุดมศึกษาได้สำเร็จตลอดหลักสูตร จึงอาจเป็นไปได้ว่า ปัจจัยภายในตัวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา จึงเป็นการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมีความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน ส่วนปัจจัยภายนอกตัวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา จึงเป็นการได้รับอิทธิพลจากสื่อต่าง ๆ รอบตัว ดังนั้น การปลูกฝังจากครอบครัวของนักศึกษาจึงไม่เป็นตัวแปรทำนายพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ทางมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษามีพฤติกรรมพัฒนาตนเองทั้งในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจทำได้โดยการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมหรือสร้างศักยภาพให้นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถ ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ หรือมีแนวทางในการพัฒนาตนให้กับนักศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์กับตัวนักศึกษาทั้งในแง่วิชาการความรู้ และทักษะการดำเนินชีวิตต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ดังนั้น การส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักศึกษามีพฤติกรรมพัฒนาตนเองนั้นควรให้ความสำคัญกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เนื่องด้วยนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความกระตือรือร้น ตั้งใจ มีความรับผิดชอบ เพียรพยายามที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มีความต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จจากการทำพฤติกรรมพัฒนาตนเอง โดยพยายามหาวิธีการปรับปรุงตนเอง ตลอดจนหาวิธีการแก้ไขปัญหา โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความอดทน มีเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง และเมื่อตั้งใจทำอะไรแล้วจะพยายามทำให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาได้

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า การได้รับอิทธิพลจากสื่อเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ดังนั้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนของชาติ นอกจากนี้สื่อยังเป็นตัวแบบที่สำคัญสำหรับบุคคล โดยเฉพาะกับผู้ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งนักศึกษาควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกบริโภคสื่อที่มีประโยชน์อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไป

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ดังนั้น ทางมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษามีความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ นักศึกษาสามารถรับรู้ถึงความสามารถของตน มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองจะทำพฤติกรรมการพัฒนาตนเองในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้สำเร็จ ด้วยการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง รู้จักควบคุมอารมณ์ ผ่อนคลายอารมณ์ มีเป้าหมายในการใช้ชีวิต เห็นคุณค่าของตนเอง ยอมรับในตนเองและผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีทักษะทางการสื่อสาร มีทักษะทางสังคม มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน หมั่นแสวงหาความรู้ ในกรณีที่เผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคก็จะสามารถจัดการกับปัญหานั้นให้คลี่คลายไป และเมื่อนักศึกษามีความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนแล้ว ย่อมสามารถทำพฤติกรรมการพัฒนาตนเองได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

1.5 จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์มีมุมมองในการส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาตนเองทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่สอดคล้องกัน โดยนักศึกษายกย่องหาวิธีการพัฒนาตนเองจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสารหรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สื่อออนไลน์ การไต่ถามและรับฟังคำแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ การสังเกตแนวปฏิบัติที่ดีจากบุคคลรอบข้าง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หมั่นฝึกฝนและพยายามลงมือปฏิบัติ การเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ รวมทั้งสำรวจว่าตนเองมีข้อจำกัดหรือสิ่งที่บกพร่องที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนเองในด้านใด และพยายามหาวิธีปรับปรุงตนเอง ส่วนสิ่งไหนที่เป็นสิ่งที่ได้ทำการพัฒนาตนในทางที่ดีอยู่แล้วจะทำการส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น ทางมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาตนเองผ่านช่องทางการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นการช่วยเอื้อให้เกิดพฤติกรรมการพัฒนาตนเองได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในบริบทอื่น ๆ เช่น นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดหรือในกำกับของรัฐและนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนว่ามีประเด็นใดบ้างที่แตกต่างกัน

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในลักษณะของการทำวิจัยเชิงทดลอง เป็นการพัฒนาหรือสร้างรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักศึกษา เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาตนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **AEC** กับการปรับตัวของอุดมศึกษาไทย ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. [ออนไลน์].

สืบค้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2559. จาก https://wiki.stjohn.ac.th/groups/aec/wiki/d2461/AEC_.html

กฤษริน รักษาแก้ว และ นันทิยา ดวงภูมิเมศ. (2560). “อิทธิพลของรายการในสื่อใหม่ที่มีต่อมุมมองต่อโลกของเด็ก

และเยาวชน.” วารสารวิชาการ Veridian E- Journal, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์

สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(3): 152-169.

กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2558). รายชื่อนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนใน

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558.

กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2558). **สรุปข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานเพื่อการบริหาร**

มหาวิทยาลัยศิลปากร. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2559. จาก <http://www.plan.su.ac.th/mis-info/detail-basic/File1.pdf>

ขวัญใจ พิมพ์มล. (2543). “ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนหลักสูตร

ศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ศ.ปวช.) วิทยาลัยช่างศิลป์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จิรณี ตันศิริตวันวงศ์. (2552). “การบรรยาย (พิเศษ) เรื่อง การนำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาสู่การปฏิบัติ.”

การประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ: นโยบายการพัฒนาคุณภาพการจัด

การศึกษาและบทบาทของผู้บริหารยุคใหม่” วันอังคารที่ 18 สิงหาคม 2552 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์

กรุงเทพมหานคร.

ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล. (2557). “การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสู่

การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21.” วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ., 7(2): 15-27.

จิตินัน บุญภาพ คอมมอน. (2556). **บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชน**

ไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

นฤศรา แก้วกุล. (2551). “ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถด้านการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประนอม รอดคำดี. (2537). “รูปแบบการพัฒนาระดับความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภัสพร ขำวิชา. (2550). “พฤติกรรมการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์.” วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 1(1): 45-61.

ภิญโญ ทองดี. (2552). **ครอบครัวและสถาบันครอบครัว.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2560.

จาก <http://www.human.cmu.ac.th/home/hc/ebook/006103/lesson1/01.htm>

- มาเรียม นิลพันธุ์. (2551). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฤทัยรัตน์ ชิดมงคล และ เปรมฤดี บริบาล. (2554). “ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี.” วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
- วรรณศิริ ปิ่นทอง (2549). “ความสามารถในการพยากรณ์ของการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อ และการควบคุมตน ที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิโรจน์ หมั่นเทพ และ วรรณพิศา พฤษภมาศ. (2556). **ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตจังหวัดปทุมธานี เพื่อเข้าสู่งการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2560. จาก http://www.northbkk.ac.th/research/themes/downloads/abstract/1414471050_abstract.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุพัตรา สุภาพ. (2535). **สังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2552). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรี ศิวงค์แพทย์. (2549). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- โสภกา (ซูพิกุลชัย) ขปิลมันน์. (2551). **การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับจริยธรรม ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมของครอบครัวไทยที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร**. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). **วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อนุสรณ์ จำปีเรือง, จตุพล ยงศรี และ จักรกฤษณ์ โปณะทอง. (2559). “ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการพัฒนาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.” การประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 "การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21" เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2559 จาก http://conference.edu.ksu.ac.th/file/20160809_1354063137.pdf
- อภิญา อิงอาจ และ ชลธร อริยปิตินันท์. (2553). “การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียนและความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ**, 9(1): 30-43.

ภาษาต่างประเทศ

Bandura, A. (1993). "Perceived Self-Efficacy in Cognitive Development and Functioning." **Educational Psychologist**, 28(2): 117-148.

_____. (2006). **Guide for Constructing Self-Efficacy Scales**. In F. Pajares & T. Urdan (Eds.). *Self-Efficacy Beliefs of Adolescents*, (Vol.5., pp. 307-337). Greenwich, CT: Information Age Publishing.

Nevid, J. S. (2009). **Essentials of psychology: Concepts and applications**. (2nd ed.). Boston: Houghton Mifflin Company.

Petri, H. L., & Govern, J. M. (2012). **Motivation: Theory, Research, and Applications**. (6th ed.). Belmont, CA: Cengage Learning/Wadsworth.

Pintrich, P. R., & Schunk, D. H. (2002). **Motivation in Education**. (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis**. New York: Harper and Row.